

แนวทางการเลือกใช้ยาต้านจุลชีพในโรคติดเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพ ปี 2563 เขตสุขภาพที่ 8

ที่ปรึกษา ผศ.นพ.กัธร มาลาธรรม*

พญ.สุกัญญา กราบไกรแก้ว**

ภญ.สุพัชรา แข็งกลาง**

เชื้อก่อโรค	รายการยาที่แนะนำ	หมายเหตุ
<i>ESBL+ Klebsiella pneumoniae or Escherichia coli</i>		
การติดเชื้อไม่รุนแรง - กระเพาะปัสสาวะอักเสบ - กรวยไตอักเสบที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน	ให้เลือกใช้ยาที่เชื้อยังไวอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามลำดับดังนี้ - <u>กรณีอาการที่ไม่รุนแรง</u> ควรใช้ยากินมากกว่ายาฉีด 1. Ofloxacin หรือ Levofloxacin ^(ก) 2. Co-Amoxiclav หรือ Amikacin ^(ข) - <u>กรณีติดเชื้อ pyelonephritis</u> 1. Piperacillin/Tazobactam 2. ยากลุ่ม Carbapenem ^(ค)	^(ก) สำหรับยา ciprofloxacin ควรใช้สำหรับการรักษาการติดเชื้อ <i>P. aeruginosa</i> ^(ข) หากพิจารณา antibiogram ของเชื้อในพื้นที่แล้วพบว่าเชื้อดื้อต่อยาในกลุ่ม fluoroquinolones มาก ให้พิจารณาเลือกใช้ยา co-amoxiclav หรือ amikacin ^(ค) เมื่อสงสัยหรือมีหลักฐานว่ามีการติดเชื้อในเลือดด้วย

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เชื้อก่อโรค	รายการยาที่แนะนำ	หมายเหตุ
<i>ESBL+ Klebsiella pneumoniae or Escherichia coli</i> (ต่อ)		
<p>การติดเชื้อรุนแรง</p> <p>1. การติดเชื้อในกระแสเลือด หรือ การติดเชื้อที่ระบบประสาทส่วนกลาง หรือ การมีภาวะ sepsis ร่วมด้วย</p> <p>2. ปอดอักเสบติดเชื้อ หรือ การติดเชื้อในช่องท้อง หรือ Skin & Soft Tissue Infection (SSTI) : 3 โรคนี้ต้องแยกออกจากกัน เพราะเชื้อที่เป็นสาเหตุต่างกัน</p> <p>Pneumonia แยกเป็น Community (อาจต้องคลุม Melioidosis) กับ Hospital โดยเชื้อก่อโรคจากแต่ละโรงพยาบาลอาจจะต่างกันทั้งชนิดของเชื้อและแบบแผนความไวต่อยา</p> <p>SSTI จะเริ่มด้วย cefazolin ถ้ารุนแรงจึงจะให้ Piperacillin/Tazobactam แต่ถ้าระบุได้ชัดเจนว่าเกิดจาก <i>S. aureus</i> ยาที่ดีที่สุดคือ cloxacillin</p>	<p>1. Ertapenem 1g q 24 hr (แนะนำเป็นตัวแรก)^(ง)</p> <p>2. Meropenem 1g q 8 hr (2 g q 8 hr if CNS infection)</p> <p>1. Piperacillin/Tazobactam 4.5 g q 8 hr</p>	<p>^(ง) ประสิทธิภาพการตอบสนองทางคลินิก ต่อการใช้ Ertapenem เทียบเท่า Meropenem <u>นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราการเสียชีวิตที่ 28 วัน ของ Ertapenem ต่ำกว่าและระยะเวลาในการนอน รพ.สั้นกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ</u>⁽¹⁾</p> <p>อัตราการเสียชีวิตในผู้ป่วยกลุ่มที่ได้รับการรักษาด้วยยา Carbapenem มีแนวโน้มที่จะต่ำกว่าในกลุ่มที่รักษาด้วย Piperacillin/tazobactam <u>แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ</u>^(2,3)</p> <p>ไม่ควรใช้ Ertapenem ในผู้ป่วยที่มีการทำงานของไตบกพร่องมาก มีรอยโรคในสมองอยู่ก่อน ผู้สูงอายุ หรือมี severe hypoalbuminemia (<2 g/L) อย่างใดอย่างหนึ่ง</p>

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เชื้อก่อโรค	ยาลำดับแรก	หมายเหตุ
<i>Klebsiella pneumoniae (CRE)</i>		
<p>การติดเชื้อที่ไม่รุนแรง การติดเชื้อในทางเดินอาหารและน้ำดี หรือ การติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะส่วนบน</p>	<p><u>กรณีเชื้อยังไวต่อยาอื่นนอกเหนือจากยา colistin</u> ให้ใช้ยาที่เชื้อยังไว ได้ในขนาดปกติ เช่น Aminoglycoside monotherapy</p> <p><u>กรณีเชื้อที่ไม่ไวต่อยาอื่นนอกจากยา colistin ดังนี้</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Colistin monotherapy หรือ 2. Colistin + Fosfomycin HD prolong infusion 	<p>ยาด้านจุลชีพที่แนะนำสำหรับ Infection CRE</p> <p>◆ Colistin 300 mg LD then 150 mg q 8-12 hr. monitor SCr, BUN ก่อนและระหว่างใช้ยา 2 ครั้ง/wk, ปรับยาตามการทำงานของไต <u>*หากไม่ LD 3 วัน ยาถึงมีฤทธิ์ฆ่าเชื้อ ถ้า LD ยาจะออกฤทธิ์ใน 12 hr.*</u></p> <p>◆ Fosfomycin 4 gm q 6 hr หรือ 6-8 gm q 8 hr drip in 3 hr (HD prolong infusion) ให้ monitor Serum Na⁺, K⁺ ระวังภาวะ hypernatremia เพราะ Fosfomycin 1 gm มี Na⁺ 14.4 mEq</p>

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาด้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เชื้อก่อโรค	ยาลำดับแรก	หมายเหตุ
<i>Klebsiella pneumoniae</i> (CRE) (ต่อ)		
การติดเชื้อที่รุนแรง - การติดเชื้อในกระแสเลือด - ปอดอักเสบติดเชื้อ	** แนะนำ combination therapy ใช้ colistin เป็นยาหลัก ** ดังนี้ <u>กรณีเชื้อยังไวต่อยาอื่น นอกเหนือจากยา colistin</u> 1. Colistin + ยาที่เชื้อยังไวอยู่ <u>กรณีเชื้อที่ไม่ไวต่อยาอื่นนอกจากยา colistin ดังนี้</u> 1. Colistin monotherapy หรือ 2. Colistin + Fosfomycin HD prolong infusion	◆ Amikacin 15-30 mg/kg IV q24 hr drip in 1 hr monitor SCr, BUN ก่อนและระหว่างใช้ยา 2 ครั้ง/wk, ปรับยาตามการทำงานของไต ◆ Gentamicin 5-7 mg/kg IV q24 hr drip in 1 hr monitor SCr, BUN ก่อนและระหว่างใช้ยา 2 ครั้ง/wk, ปรับยาตามการทำงานของไต ⁽¹⁾
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>		
<i>P. aeruginosa</i> -MDR	<u>กรณีเชื้อยังไวต่อยาอื่น นอกเหนือจากยา colistin</u> แนะนำเลือกใช้ตามลำดับ ดังนี้ 1. Ceftazidime 2 g IV q 6-8 hr 2. Piperacillin/Tazobactam 4.5 g IV q 6 hr Meropenem 1g IV q 8 hr	◆ กรณีเชื้อ <i>P. aeruginosa</i> ยังไวต่อยา anti-pseudomonal penicillin หรือ anti-pseudomonal cephalosporins สามารถใช้ยาเดี่ยวได้ ** การใช้ meropenem ขอให้พิจารณาไว้เป็นลำดับท้ายเนื่องจากเขต 8 มีปัญหาการดื้อยา CRE สูง **

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการให้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาด้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เชื้อก่อโรค	ยาลำดับแรก	หมายเหตุ
<i>Pseudomonas aeruginosa</i> (ต่อ)		
Carbapenem Resistant <i>P. aeruginosa</i> (CRPA)	<p>กรณีเชื้อยังไวต่อยาอื่น นอกเหนือจากยา colistin ให้ใช้ยานั้นในขนาดปกติ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cefepime 2 g LD then 2 g q 6-8 hr 2. Piperacillin/tazobactam 4.5 g IV q 6 hr drip in 4 hr <p>กรณีเป็นเชื้อไม่ไวต่อยาอื่น นอกจากยา colistin</p> <p>แนะนำ combination therapy : Colistin+ Other agent ที่เชื้อยังไวอยู่ เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fosfomycin 6-8 g q 8 hr drip in 6 hr 2. Meropenem 2 g q 8 hr drip in 3 hr (เฉพาะในกรณี MIC meropenem มีค่า <16 mg/ml) 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Piperacillin/tazobactam ขนาดใน CRPA ควรให้ 4.5 gm q 6 hr และ prolong infusion 4 hr ◆ Piperacillin/tazobactam มี Na 11.04 mEq/vial ควรระวัง ในการใช้ยานี้กับผู้ป่วยที่จำกัด Na⁺ ◆ Fosfomycin มี Na⁺ 14.4 mEq ต่อ 1 Gm ของตัวยาระวังภาวะ hypernatremia <p>** กรณีเชื้อ <i>P. aeruginosa</i> ตื้อต่อยาข้างต้นแล้วแนะนำให้ใช้แบบ Combination therapy โดยใช้ colistin เป็นยาหลัก **</p>

* นายกสสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เชื้อก่อโรค	ยาลำดับแรก	หมายเหตุ
<i>Acinetobacter baumannii</i>		
<i>Acinetobacter baumannii</i> (MDR)	<u>Colistin monotherapy :</u> Colistin LD 300 mg. then 150 mg. q 8-12 hr <u>Colistin Combination therapy :</u> Colistin LD 300 mg. then 150 mg. q 8-12 hr ร่วมกับยาปฏิชีวนะตัวใดตัวหนึ่ง แนะนำเลือกใช้ตามลำดับดังนี้ 1. Fosfomycin ^(a) 6-8 g q 8 hr. drip in 3 hr 2. Sulbactam HD ^(b) 3 g q 6-8 hr drip in 2 hr (9 - 12 g/day) 3. Meropenem 2 g q 8 hr drip 3 hr <u>เฉพาะในกรณี</u> <u>ที่ MIC meropenem มีค่า <16 mcg/ml</u>	^(a) Fosfomycin ขนาด 16-24 g/day แนะนำในกรณี gram negative (MDR) ^(b) Sulbactam 12 g/day prolong infusion 2 hr มีโอกาส success > 80% ♦ กรณีเชื้อดื้อต่อ Ampicillin/Sulbactam แต่ไวต่อ Cefoperazone/Sulbactam ให้ใช้ High dose Sulbactam (9-12 g/day) ⁽⁴⁾

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)

เอกสารอ้างอิง

1. Rattanaumpawan, Pinyo, et al. "Efficacy and safety of de-escalation therapy to ertapenem for treatment of infections caused by extended-spectrum-lactamase-producing Enterobacteriaceae: an open-label randomized controlled trial." *BMC infectious diseases* 17.1 (2017): 183.
2. Vardakas, Konstantinos Z., et al. "Carbapenems versus alternative antibiotics for the treatment of bacteremia due to Enterobacteriaceae producing extended-spectrum β -lactamases: a systematic review and meta-analysis." *Journal of antimicrobial chemotherapy* 67.12 (2012): 2793-2803.
3. Harris PNA, Tambyah PA, Lye DC, et al. Effect of Piperacillin-tazobactam vs Meropenem on 30-day mortality for patients with *E.coli* or *Klebsiella pneumoniae* bloodstream infection and ceftriaxone resistance : A Randomized Clinical Trial. *JAMA* 2018 Sep 11 : 320(10) : 984-994.
4. Saelim, Weerayuth, et al. "Pharmacodynamic profiling of optimal sulbactam regimens against carbapenem-resistant *Acinetobacter baumannii* for critically ill patients." *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine* 8.1 (2018): 14.
5. Montravers P, Bassetti M. " The ideal patient profile for new beta-lactam/beta-lactamase inhibitors." *Current Opinion in Infectious Diseases.* 31(6):587–593, DECEMBER 2018.
6. ภิญโญ รัตนอำมพวัลย์, การส่งเสริมและกำกับการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมในโรงพยาบาล (Antimicrobial Stewardship in Hospitals) 2561, p161-163
7. สาขาวิชาอายุรศาสตร์โรคติดเชื้อและอายุรศาสตร์เขตร้อน ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. แนวทางการกำหนดขนาด colistin ในผู้ป่วยผู้ใหญ่, มีนาคม พ.ศ 2560

* นายกสมาคมโรคติดเชื้อแห่งประเทศไทย

** โรงพยาบาลหนองคาย (Focal point สาขาการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและการจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพ เขตสุขภาพที่ 8)